

סמסטר ב' תשפ"ג 2023

290.4007

Evidence Based Practice - EBP התערבויות המבוססות על ראיות ממחקרים

במקצועות הבריאות - מעודכן

שם המרצות: פרופ' אפרת שדמי

סוג הקורס: קורס מתוקשב

אתר הקורס: 290.4007 ב-MOODLE

רמת הקורס: תארים מתקדמים

שעות קבלה: בתיאום מראש במייל:

פרופ' אפרת שדמי: eshadmi@univ.haifa.ac.il

רקע כללי:

לאחרונה עולה הטענה בקרב אנשי מחקר ויישום בתחומי הבריאות והרווחה כי על מנת לקדם את איכות הטיפול, התערבויות טיפוליות צריכות להיות מבוססות על ראיות מחקריות מוצקות יותר מאשר על אינטואיציה מקצועית וניסיון. בעוד שחלה התקדמות משמעותית בעשורים האחרונים במחקר, בפיתוח כלים ל EBP, ובערכת התערבויות טיפול בכלים אמפיריים, עדויות מחקריות מצביעות על כך כי קרוב למחצית מלקוחות מערכת הבריאות והרווחה אינם מקבלים טיפול המבוסס על עדויות מחקריות (למשל - Mcglynn et al., 2003). נתונים אלו מעלים את האתגר החשוב שבתרגום ידע לפרקטיקה. הקורס הנוכחי יתמקד בסוגיה זו. בחלק הראשון של הקורס נתמקד באיתור וזיהוי פרקטיקות מבוססות ראיות ממחקרים, הערכתן, והתאמתן למסגרת ההתערבות. במסגרת הקורס נדון בפרקטיקות מתחומי תוכן מגוונים המשקפים את השדות הקליניים המגוונים של הסטודנטים בפקולטה. בחלק השני, נתמקד בגורמים אישיים, פרופסיונאליים, וארגוניים המעודדים או מעכבים הפצה והטמעת ידע המבוסס על ראיות מחקריות ונציע דרכים להתגבר על מחסומים אלו.

מטרת הקורס:

- במסגרת הקורס הסטודנטים יכירו את עקרונות ה Evidence-based Practice (EBP) – והתרומה של EBP לפרקטיקה הטיפולית במקצועות הבריאות השונים. הסטודנטים יפתחו יכולת לגשר בין ידע מתקדם בשיטות מחקר ושימוש בכלי מחקר שונים, לבין קבלת החלטות קליניות ו/או שיקומיות. הסטודנטים יכירו היבטים ארגוניים ופרופסיונאליים שונים המשפיעים על יישום, הפצה, והטמעה של EBP בפרקטיקה.

• במסגרת הקורס הסטודנטים יפתחו:

1. יכולת לנסח שאלות קליניות ו/או שיקומיות שניתנות למענה ע"י EBP
2. יכולת לאתר ולשלוף מידע עדכני ורלוונטי המבוסס על ראיות מחקריות
3. יכולת להערכה ביקורתית של המידע

דרישות ושיטות הערכה:

הגשת התרגילים ומבדקים באתר הקורס ב-MOODLE בהתאם להנחיות בכל שיעור.
6 מאמרים עם מבדק – כל מבדק 5%
תרגילים:

1. ניסוח שאלת PICO - 15%
2. קריאה ביקורתית של מטאאנליזה – בזוגות – 20%
3. חיפוש והערכת ראיות בקבוצות (2-4) – 35%

מערך השיעורים:

נושא	תאריך	
רקע: סקירה היסטורית מעבר להווה ורלוונטיות למקצועות הבריאות השונים, מושגים מרכזיים ושלבים של EBP	1.3	.1
מאמר 1 + מבדק	8.3	.2
הערכת מחקרים – רמות הממצאים ושיטות לסיווג ממצאים, נושא מוערך ביקורתית	15.3	.3
*הגשת תרגיל מס' 1 - ניסוח שאלת PICO		
מאמר 2 + מבדק	22.3	.4
סקירות ספרות שיטתיות ומטא-אנליזה (ניתוחי על)	29.3	.5
מאמר 3 + מבדק	19.4	.6
איתור הראיות: בחירת מקורות החיפוש, דרכי חיפוש, אבחנה בין סוגי סקירות ממצאים, וקווים מנחים קליניים	3.5	.7
*הגשת תרגיל מס' 2 - קריאה ביקורתית של מטאאנליזה		
מאמר 4 + מבדק	10.5	.8
איתור קווים מנחים, היכרות עם מקורות מידע עיקריים (Cochrane, Database, Guideline Clearinghouse, Medline), דרכי סיווג וביצוע השוואות בין עדויות	17.5	.9
תרגול	24.5	.10
הערכת הרלוונטיות ושימות הקלינית של הממצאים לגבי תוצאי התערבות	31.5	.11
מאמר 5 + מבדק	7.6	.12
ביקורת וסוגיות אתיות ב EBP	14.6	.13
*הגשת תרגיל מס' 3 - חיפוש והערכת ראיות (עד ה 28.6)		

חומרי קריאה:

להלן מאמרים לקריאת חובה / רשות (מסילבוס)

1. רקע: סקירה היסטורית מעבר להווה ורלוונטיות למקצועות הבריאות השונים, מושגים

מרכזיים ושליבים של EBP

קריאת רשות:

Sackett, D. L. (1996). Evidence based medicine: What it is and what it isn't. *BMJ*, 312(7023),71.

Melnyk BM, Fineout-Overholt E, Stillwell SB, Williamson KM. (2010) Evidence-based practice: step by step: the seven steps of evidence-based practice. *Am J Nurs*. Jan;110(1):51-3.

Stillwell SB, Fineout-Overholt E, Melnyk BM, Williamson KM. (2010) Evidence-based practice, step by step: asking the clinical question: a key step in evidence-based practice. *Am J Nurs*. Mar;110(3):58-61.

Dahan, R., Reis, S., Hermoni, D., & Borkan, J. (2001). Conceptual and practical aspects of clinical practice guidelines in family medicine. *The Israel Medical Association Journal: IMAJ*, 3(12), 952-956.

Farquhar, C. M. (2002). Translating research into practice: The future ahead. *International Journal for Quality in Health Care*, 14(3), 233.

Satterfield, J.M., Spring, B., Brownson, R.C., Mullen, E.J., Newhouse, R.P., Walker, B., & Whitlock, E. P. (2009). Toward a Transdisciplinary Model of Evidence-Based Practice. *Milbank Quarterly*, 87(2), 368-390.

Raines, D. A. (2016). A Collaborative Strategy to Bring Evidence into Practice. *Worldviews on Evidence-Based Nursing*.

2. מאמר 1 + מבדק

Ramos-Morcillo, A. J., Fernández-Salazar, S., Ruzafa-Martínez, M., & Del-Pino-Casado, R. (2015). Effectiveness of a brief, basic evidence-based practice course for clinical nurses. *Worldviews on Evidence-Based Nursing*, 12(4), 199-207.

3. הערכת מחקרים – רמות הממצאים ושיטות לסיווג ממצאים, נושא מוערך ביקורתית

קריאת רשות:

Fineout-Overholt E, Melnyk BM, Stillwell SB, Williamson KM. Evidence-based practice, step by step: critical appraisal of the evidence: part II: digging deeper--examining the "keeper" studies. *Am J Nurs*. 2010 Sep;110(9):41-8.

Gliner, J.A., & Morgan, G.A. (2000). In: *Research Methods in Applied Setting: An integrated approach to design and analysis*. Lawrence Erlbaum Publishers, Mahwa, NJ. Chapter 7: Specific research designs for randomized experimental and quasi-experimental approaches

Mays, N. & Pope, C. (1995). Rigour and qualitative research. *BMJ*, 311, 109-112.

Mays, N. & Pope, C. (2000). Qualitative research in health care: Assessing quality in qualitative research. *BMJ*, 320, 50-52.

4. מאמר 2 + מבדק

יפורסם בהמשך

5. סקירות ספרות שיטתיות ומטא-אנליזה (ניתוחי על)

Tickle-Degnen L. From the general to the specific. Using meta-analytic reports in clinical decision making. *Eval Health Prof.* 2001 Sep;24(3):308-26.

דקזר-גנוץ, פ. (2004). סקירה שיטתית וניתוח-על (meta-analysis). *גוף ידע*, 1, 42-43.

6. מאמר 3 + מבדק

יפורסם בהמשך

7. איתור הראיות: בחירת מקורות החיפוש, דרכי חיפוש, אבחנה בין סוגי סקירות ממצאים, וקווים

מנחים קליניים

קריאת רשות:

Stillwell, S. B., Fineout-Overholt, E., Melnyk, B. M., Williamson, K. M. (2010) Evidence-based practice, step by step: searching for the evidence. *Am J Nurs*, 110(5), 41-7.

Weisz, G., Cambrosio, A., Keating, P., Knappen, L., Schlich, T., & Tournay, V. J. (2007). The emergence of clinical practice guidelines. *The Milbank quarterly*, 85(4), 691-727.

Farquhar, C. M., Kofa E. W., Slutsky J. R. (2002). Clinicians' attitudes to clinical practice guidelines: A systematic review. *Medical journal of Australia*, 177(9), 502

8. מאמר 4 + מבדק

יפורסם בהמשך

9. שיעור תרגיל*: איתור קווים מנחים, היכרות עם מקורות מידע עיקריים (Cochrane Database, Guideline Clearinghouse, Medline)

דרכי סיווג וביצוע השוואות בין עדויות.

10. הערכת הרלוונטיות ושימות הקלינית של הממצאים לגבי תוצאי התערבות

קריאת רשות:

נצר, ד., ברקוביץ, ד., רייס, ש., וינברגר, ט. 2003. מנד"ט – מספר נדרש טיפולי. הרפואה 142, 541-543

Fineout-Overholt E, Melnyk BM, Stillwell SB, Williamson KM. (2010) Evidence-based practice, step by step: Critical appraisal of the evidence: part III. Am J Nurs. Nov;110(11):43-51

Dawes, M. Is the therapy effective? In: *Evidence Based Practice*. Eds. Dawes, M. et. al., 2000. Harcourt Publishers, London. P.159-180

11. מאמר 5 + מבדק

יפורסם בהמשך

12. מאמר רשות

Saunders, H., Gallagher-Ford, L., Kvist, T., & Vehviläinen-Julkunen, K. (2019). Practicing healthcare professionals' evidence-based practice competencies: An overview of systematic reviews. *Worldviews on Evidence-Based Nursing*, 16(3), 176-185.

13. ביקורת וסוגיות אתיות ב EBP

קריאת רשות:

Boyd CM, Darer J, Boulton C, Fried LP, Boulton L, Wu AW. Clinical practice guidelines and quality of care for older patients with multiple comorbid diseases: implications for pay for performance. JAMA. 2005 Aug 10;294(6):716-24.

Saarni SI, Gylling HA. Evidence based medicine guidelines: a solution to rationing or politics disguised as science? J Med Ethics. 2004 Apr;30(2):171-5.